

Полиомиелит: Что вам необходимо знать

Полиомиелит вызывается вирусом, который легко передается от человека к человеку. Вирус проникает в нервную систему и в основном поражает нервы в спинном или головном мозге. При наиболее тяжелой форме полиомиелит может быстро привести к параличу, проблемам с дыханием, а иногда и к смерти. Полная серия прививок против полиомиелита, сделанная в раннем детстве, обеспечивает пожизненную защиту.

Как распространяется полиомиелит?

Вирус живет в горле и кишечнике инфицированного человека. Инфицированный человек может передавать вирус другим людям непосредственно перед появлением симптомов и в течение 2 недель после их появления.

Вирус передается от человека к человеку в основном через фекалии (могут быть невидимыми частицами), попадающие в рот, или через зараженную воду или пищу. Вирус также может распространяться воздушно-капельным путем при чихании или кашле инфицированного человека.

Симптомы

Начальными симптомами являются лихорадка, повышенная утомляемость, головная боль, рвота, ригидность затылочных мышц и боль в конечностях. Одно из 200-1000 заражений приводит к необратимому параличу (чаще в ногах). Среди парализованных

5–10% умирают, когда их дыхательные мышцы перестают работать. Чаще всего полиомиелит поражает детей в возрасте до 5 лет. Тем не менее, этой болезнью может заразиться любой непривитый человек любого возраста и у него могут появиться серьезные симптомы.

Полиомиелит: Сіз не білуіңіз керек

Полиомиелит адамнан адамға оңай таралатын вирустан туындайды. Вирус жүйке жүйесіне еніп, негізінен жұлынның немесе мидың нервтеріне әсер етеді.

Ең ауыр түрінде полиомиелит тез параличке, тыныс алу проблемаларына, кейде өлімге әкелуі мүмкін. Ерте балалық шақта жасалған полиомиелитке қарсы вакциналардың толық сериясы өмір бойы қорғауды қамтамасыз етеді.

Полиомиелит қалай тарайды?

Вирус жұқтырған адамның тамағы мен ішегінде өмір сүреді. Жұқтырған адам вирусты басқа адамдарға симптомдар пайда болғанға дейін және олар пайда болғаннан кейін 2 апта ішінде жұқтыруы мүмкін.

Вирус адамнан адамға негізінен ауызға түскен нәжіс арқылы (көрінбейтін бөлшектер болуы мүмкін) немесе ластанған су немесе тамақ арқылы таралады. Вирус жұқтырған адам түшкіргенде немесе жетелгенде ауа тамшылары арқылы да таралуы мүмкін.

Белгілері

Бастапқы белгілері - қызба, шаршаудың жоғарылауы, бас ауруы, құсу, мойынның қатаюуы және аяқ-қолдың ауыруы.

200-1000 инфекцияның бірі қайтымсыз сал ауруына әкеледі (көбінесе аяқтарда). Сал ауруына шалдыққандардың 5-10% тыныс алу бұлшықеттері жұмысын тоқтатқан кезде өледі. Көбінесе полиомиелит 5 жасқа дейінгі балаларға әсер етеді. Дегенмен, кез келген жастағы кез келген вакцинацияланбаған адам бұл ауруды жұқтыруы мүмкін және ауыр белгілерді сезінуі мүмкін.

Вакцинация арқылы аурудың алдын алу

Егер адам жұқтырған болса, онда полиомиелитке қарсы дәрі жоқ; оны инфекцияға дейін жасалған вакцинация арқылы ғана болдырмауға болады. Екі вакцина бар: ауыз арқылы қабылдайтын полиомиелитке қарсы вакцина және белсенді емес полиомиелитке қарсы вакцина. Екі дәрі де тиімді, қауіпсіз және бүкіл әлемде халықты ең жақсы қорғауды қамтамасыз ету үшін қолданылады.

Полиомиелитке қарсы вакцинаның бірінші дозасы баланың өмірінің алғашқы апталарында енгізіледі.

Осы бастапқы сериядағы әрбір қосымша доза баланың полиомиелитке қарсы иммунитетін одан әрі нығайтады. Күшейткіш дозалар жоғары қорғаныс деңгейін ұстап тұру үшін кейінгі жылдары енгізіледі. Ұлттық нұсқауларға сәйкес вакцинацияның толық кестесін аяқтау аурудан тұрақты және өмір бойы қорғауды қамтамасыз ету үшін қажет.

Полиомиелит әлі де қауіп төндіре ме?

19 ғасырдың аяғы мен 20 ғасырдың басында жиі эпидемиялар полиомиелитті әлемдегі ең қорқынышты аурулардың біріне айналдырды. Вакцинация мен жақсартылған санитарлық жағдайдың арқасында бүкіл әлемде оны бақылауға қол жеткізілді. ДДҰ-ның Еуропалық аймағында жабайы полиовирустың эндемиялық таралуы 2002 жылдан бері жоқ. Әлемде жабайы полиовирустың үш түрінің біреуі ғана қалады; ол тек екі елде (Ауғанстан мен Пәкістан) таралады.

Алайда, соңғы жылдары бірнеше елдерде, соның ішінде ДДҰ-ның Еуропалық аймағында, ағынды суларда және адамдарда полиовирустың айналымдағы вакцина-туыстық штамдары табылды.

Вирустар елдердің шекараларын оңай кесіп өтеді; бұл полиомиелит бүкіл әлемде оның барлық түрлерінде жойылғанға дейін, ол әр елде вакцинацияланбаған адамдарға қауіп төндіретінін білдіреді. Егер популяция полиомиелитке қарсы толық иммунизацияланған болса, ол жабайы және вакциналық полиовирус штамдарының таралуынан қорғалған болады.

Ауруды жою

Полиомиелит жойылғаннан кейін әлем тұрғылықты жеріне қарамастан барлық адамдар үшін пайдаға қол жеткізуді тойлай алады. Табыс бірде-бір бала немесе ересек адам ешқашан өмір бойы сал ауруының немесе полиомиелиттен болатын өлімнің ауыр зардаптарынан зардап шекпейтінін білдіреді. Осы мақсатқа жету үшін иммундау бағдарламалары барлық балаларды полиомиелитке қарсы өмірлік маңызды вакциналармен егуді жалғастыруы керек.

